

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΤΗΣ (του Γιάννη Ζήση)

☒ Οι κίνδυνοι της μαζικής ψυχολογίας έχουν απασχολήσει όλες τις κοινωνικές επιστήμες. Κοινός τόπος είναι ότι, σε συνθήκες έξαρσης, αυτό που καλούμε συχνά ως «ψυχολογία των μαζών» απειλεί το ατομικό αίσθημα ευθύνης, τις διανοητικές ικανότητες και κάθε μορφή αντίστασης απέναντι στη γοητεία του ολοκληρωτισμού. Είναι χαρακτηριστικό το παρακάτω απόσπασμα του Καρλ Γιουνγκ ο οποίος κάνει λόγο για ψυχικές επιδημίες: «Αν η συγκινησιακή “θερμοκρασία” ξεπεράσει (ένα) επίπεδο, **η πιθανότητα της αποτελεσματικότητας της λογικής ελαττώνεται** και τη θέση της παίρνει η προπαγάνδα και οι χιμαιρικές φαντασιώσεις[...] που εξελίσσεται ραγδαία σε **ψυχική επιδημία**». [1]

Το θερμικό σήμα της πληθικότητας αναδεικνύεται πάντα ως ένα βασικό ζήτημα σε κάθε τομέα της ζωής του ανθρώπου. Τα φαινόμενα του ολοκληρωτισμού, οι Σταυροφορίες και ούτω καθεξής αποτελούν εκτροπές από την ατομική ισορροπία και πολιτική υγεία.

Από την ποσότητα στην ποιότητα

Όσον αφορά την απαιτούμενη αντίδραση που οφείλει να έχει μια επιχειρησιακή πολιτική απέναντι στο θερμικό σήμα της πληθικότητας, αυτή είναι ανάγκη να σχεδιάσει:

- γεφύρωση της κλίμακας διαμεσολαβητικότητας·
- ανάπτυξη δομών δημοκρατικότητας που θα αποτρέπουν τον εκφυλισμό του προβλήματος της έκτασης, του μεγέθους και της ποσότητας σε πρόβλημα εντροπίας.

Ο μετασχηματισμός της ποσότητας σε ποιότητα είναι το κρίσιμο ζητούμενο. Εδώ έχουμε την διαμεσολαβητικότητα της οργάνωσης

και της δυναμικής σε αποτελεσματικότητα.

Το θερμικό σήμα και ο θόρυβος οδηγεί και αναδεικνύει καταστάσεις ή ανάγκες. Ο θόρυβος όμως αναδεικνύει, επίσης, τη φθίνουσα πορεία προς την αποδόμηση. Συνεπώς, εδώ αναδεικνύεται η αναγκαιότητα ενός πρόσθετου συντελεστή, αυτού της **πληροφορίας της ενθαλπίας**.

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης λειτουργούν υπό το καθεστώς της πληθικότητας υπό την έννοια της στατιστικής προσέγγισης των ζητημάτων. Παράλληλα, όλο και πιο πολύ, και τα κόμματα προσανατολίζονται σε μια παρόμοια τέτοια δημοσκοπική και δημογραφική εξειδίκευση της πολιτικής τους.

Μια βιώσιμη πολιτική στρατηγική κατεύθυνσης των πραγμάτων και της οικοδόμησης της επικοινωνιακής εμπιστοσύνης απαιτεί την υπέρβαση του επικοινωνιακού θορύβου με πολιτικές μεγάλου μήκους χρόνου και όχι με πολιτικές μικρής διάρκειας που υπαγορεύονται από τη «λογική» της επίτευξης άμεσων αποτελεσμάτων. Η υπερεκτίμηση της φανεράς στατιστικής εικόνας αγνοεί την λανθάνουσα και μακροχρόνια δυναμική η οποία είναι και η πραγματική σε μήκος χρόνου. Αυτό έχει ως συνέπεια οι πολιτικές να εκτρέπονται προς την παρακολούθηση του εφήμερου, στερημένες από κάθε επαρκή πρόνοια για τις βαθύτερες διαδικασίες και ρυθμούς επώασης της δυναμικής. [2]

Από την οργάνωση στη συνείδηση

Το να αναχθούν τα ζητήματα της οργάνωσης σε ζητήματα συνείδησης είναι θεμελιώδες εγχείρημα **όχι μόνο στην πολιτική, αλλά και σε κάθε όψη του ανθρώπινου πολιτισμού**.

Η συνείδηση οφείλει να γίνει περιεκτική και συνθετική μέσα από τη διαλεκτική και την αξιοπιστία – επάρκειά της στον επιχειρησιακό χειρισμό των ζητημάτων της, με δεξιοτεχνία σε δράση. Η πολιτική – για να δικαιολογεί τον ρόλο της – οφείλει όλο και πιο πολύ να αποκτά επιχειρησιακό και προγραμματικό βάθος καθώς και εύρος, ενώ χρειάζεται μια νέα φασματική ανάδειξή της στο πραγματικό και το επιχειρησιακό πεδίο της.

θα είναι μια πολιτική που θα ασκείται για το πεδίο του ίδιου του εαυτού της ως εξέλιξη της πολιτικής, ως δημοκρατική της εμπάθυνση και πλουραλιστικοποίηση, ως πολιτική για την παιδεία, την εκπαίδευση, την επικοινωνία και τη συνειδητότητα. Θα είναι μια πολιτική που θα ασκείται για την οικονομία, για τον πολιτισμό, για το περιβάλλον, για την τέχνη, την επιστήμη, την ιδεολογία, τη θρησκεία, για την οργάνωση και τα πρότυπα της, τα πρότυπα διοίκησης και την αποτελεσματικότητά της.

Η νέα πολιτική πρέπει να αναδεικνύει το καθολικό, το Είναι και να το εξειδικεύει νοητικά, θυμικά, ενεργητικά και πρακτικά. Μια πολιτική που θα ξεκινάει από τον νου διακυβερνητικά και θα ολοκληρώνεται σε μια **πολιτική κοινωνικού μετασχηματισμού και απόδοσης ή διάσωσης των υποκειμένων ή του πολιτικού σώματος.**

Αναφορές:

[1] Jung, Carl, "Ο Ανεξερεύνητος Εαυτός", εκδόσεις Ιάμβλιχος, 1988, σελ.11:

«Αν η συγκινησιακή "θερμοκρασία" ξεπεράσει (ένα) επίπεδο, **η πιθανότητα της αποτελεσματικότητας της λογικής ελαττώνεται** και τη θέση της παίρνει η προπαγάνδα και οι χιμαιρικές φαντασιώσεις[...] που εξελίσσεται ραγδαία σε **ψυχική επιδημία**. Σε μια τέτοια κατάσταση αναδύονται στην επιφάνεια όλα τα αντικοινωνικά στοιχεία. [...] είναι οι ενδεδειγμένοι χαρακτήρες και συνεπώς μέσα της αισθάνονται οικεία [...] γνωρίζουν καλά τη γλώσσα αυτών των συνθηκών και ξέρουν πώς να τις χειριστούν [...] βρίσκουν απήχηση και στους πλέον φυσιολογικούς ανθρώπους κάτω από το ένδυμα της λογικής [...]. Γι' αυτό το λόγο, παρ' όλη την ολιγαριθμία τους σε σχέση με το συνολικό πληθυσμό, θεωρούνται επικίνδυνες πηγές μόλυνσης, επειδή ο λεγόμενος φυσιολογικός άνθρωπος γνωρίζει πολύ λίγο τον εαυτό του. Οι περισσότεροι άνθρωποι συγχέουν την «αυτογνωσία» με τη γνώση της συνειδητής προσωπικότητας».

[2] Ζήσης, Γιάννης, **"Η Διάρκεια και η Διακύμανση της Ισχύος"**

Γιάννης Ζήσης, συγγραφέας

Φωτό: wikimedia

Το παρόν κείμενο αποτελεί μέρος του δοκιμίου με τίτλο “Πολιτικές αξίες και αξιοπιστία στη νέα εποχή” το οποίο δημοσιεύεται σταδιακά.